

Έργο Erasmus+ LeaFaP

**Δραστηριότητες
για τη δημιουργία επαγγελματικών
κοινοτήτων μάθησης (ΕΚΜ) και τη
διευκόλυνση της έρευνας και του
αναστοχασμού**

ΣΧΕΣΙΑΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Μετα-επικοινωνία: Από την ομιλία στην συζήτηση για την ομιλία

LeaFaP

Leading and Facilitating Professional Learning Communities
in Schools towards an Inquiry-based and Reflective Practice
KA220-SCH - Cooperation partnerships in school education

Σχεσιακή Διάσταση	
1. Εστίαση δραστηριότητας	Ομάδα αναστοχασμού - μια κοινή πηγή και ένα σημείο εκκίνησης για μετα-επικοινωνία
2. Διάρκεια	Συνεχιζόμενη δραστηριότητα κατά τη διάρκεια μιας συνάντησης ΕΚΜ
3. Προηγούμενη εμπειρία σε ΕΚΜ	<i>Συμμετέχοντες που έχουν κάποια προηγούμενη εμπειρία και είναι εξοικειωμένοι με το να είναι μέλη μιας ΕΚΜ.</i>
4. Στόχοι της δραστηριότητας	• Να αξιοποιηθεί μια ομάδα αναστοχασμού ως πόρος για μάθηση • Να προωθηθεί η προσωπική αναστοχαστική διαδικασία μεταξύ των εκπαιδευτικών • Να ενδυναμωθούν οι εκπαιδευτικοί να αναλάβουν την ευθύνη για την επαγγελματική τους ανάπτυξη. • Να διευκολυνθεί η σαφήνεια σκέψεων, η εξαγωγή ουσιαστικών συμπερασμάτων και η απόκτηση βαθύτερων εννοιών στην πρακτική τους.
5. Περιγραφή της δραστηριότητας (350-500 λέξεις)	Τουλάχιστον δύο (κατά προτίμηση περισσότερα) μέλη της ομάδας ΕΚΜ αποσύρονται από την ομάδα και αναλαμβάνουν ρόλο παρατηρητή. Η αποστολή τους είναι μόνο να παρατηρούν και να ακούν την επικοινωνία στην ομάδα. Βήμα 1: Η ομάδα ΕΚΜ ξεκινά τη συνάντησή της όπως συνήθως, και ανεξαρτήτως της δομής της συνάντησης ή του περιεχομένου που εστιάζει, είναι σημαντικό η ομάδα να έχει αρχίσει τις συζητήσεις και τους αναστοχασμούς πριν ο/η Διευκολυντής/τρια (Δ) αποφασίσει να κάνει ένα διάλειμμα. Η ομάδα αναστοχασμού παρατηρεί και ακούει ενεργά με βάση τα παρακάτω ερωτήματα: • Μοιράζονται απλώς εμπειρίες και ιστορίες για το τι κάνουν, ή αμφισβητούν ο ένας τον άλλον ρωτώντας γιατί - γιατί το έκανες έτσι, γιατί αυτή η επιλογή; • Ζητούνται τεκμήρια ή η συζήτηση χαρακτηρίζεται από όσα πιστεύουν και υποθέτουν για τις συνέπειες και τα αποτελέσματα; • Τίθενται ανοιχτές ή καθοδηγητικές ερωτήσεις; • Η συζήτηση συνεχίζει από το ένα θέμα στο άλλο, ή κάποιος προσπαθεί να συνοψίσει, να ελέγξει την κατανόησή του και να καταγράψει διαφορετικές οπτικές που δεν έχουν αναφερθεί; • Βιάζονται να δώσουν συμβουλές χωρίς να αφιερώσουν χρόνο για να εμβαθύνουν πρώτα; • Υπάρχουν καλές ερωτήσεις που τίθενται που βοηθούν τις συζητήσεις να εμβαθύνουν; • Υπάρχουν τομείς όπου βλέπουν ότι θα μπορούσε να έχει εξερευνηθεί κάτι σε περισσότερο βάθος; Βήμα 2: Αναστοχασμός (10 λεπτά) Ο/Η Δ της ομάδας ΕΚΜ κάνει ένα διάλειμμα όπου η ομάδα ΕΚΜ σταματά και μόνο ακούει την ομάδα αναστοχασμού. Κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων, τα μέλη της ομάδας αναστοχασμού συζητούν για όσα παρατήρησαν στην ομάδα ΕΚΜ. Τα άλλα μέλη της ομάδας δεν επιτρέπεται να μιλήσουν/σκολιάσουν κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας. Πρέπει να είναι εντελώς σιωπηλά και να ακούν μόνο όσα έχει παρατηρήσει η ομάδα αναστοχασμού (μέγιστο 10 λεπτά κάθε φορά). Η ομάδα αναστοχασμού μοιράζεται τις σκέψεις της σχετικά με την επικοινωνία και το πώς μιλούν για το θέμα. Τα μέλη της ομάδας αναστοχασμού απευθύνονται το ένα στο άλλο - όχι στην ομάδα. Ο/Η Δ διασφαλίζει ότι η συζήτηση παραμένει εστιασμένη στην επικοινωνία και αποφεύγει να την μετατρέψει σε μια συζήτηση για το τι είναι καλό ή το κακό. Το ερώτημα δεν είναι αν η επικοινωνία είναι καλή ή κακή, αλλά σκοπός είναι να πάρουν ανατροφοδότηση σχετικά με το αν η επικοινωνία περιορίζεται σε ένα επιφανειακό επίπεδο ή αν η ομάδα είναι ικανή να εμβαθύνει. Αν μπορούν να αμφισβητήσουν ο ένας τον άλλον με τρόπο που προάγει την αναστοχαστική διαδικασία και τη μάθηση. Αυτό είναι πολύ σημαντικό! Αφού αναστοχαστούν πάνω σε όσα άκουσαν, οι συμμετέχοντες επιτρέπεται να σκεφτούν μόνοι τους για λίγα λεπτά και στη συνέχεια η συζήτηση προχωρά. Βήμα 3: Ανατροφοδότηση (μέγιστο 5 λεπτά) Στο τέλος της συνάντησης, όλοι συμμετέχουν σε μια μετα-επικοινωνία. Κάθε συμμετέχων της ΕΚΜ μπορεί να σχολιάσει συνοπτικά όσα άκουσε κατά τη διάρκεια του αναστοχασμού. Μπορούν επίσης να μοιραστούν οποιεσδήποτε ιδέες και σκέψεις είχαν σχετικά με το πώς να συμβάλουν

	περισσότερο στην εξερεύνηση της πρακτικής και την αμφισβήτηση ο ένας του άλλου στις συναντήσεις. Αυτοί που υπήρξαν η ομάδα αναστοχασμού στη συνάντηση συμμετέχουν επίσης σε αυτή τη συζήτηση. Τα βήματα 2 και 3 μπορούν να επαναληφθούν μία ή δύο φορές κατά τη διάρκεια της συνάντησης. Η συμμετοχή στην ομάδα αναστοχασμού εναλλάσσεται μεταξύ των συμμετεχόντων στην ΕΚΜ.
6. Διαστάσεις ΕΚΜ	- Σχεσιακή διάσταση - Διάσταση επικοινωνίας - Συνεργατική διάσταση - Διάσταση μάθησης και οικοδόμησης γνώσης - Διάσταση αναστοχασμού και διερεύνησης - Οργανωτική διάσταση
7. Μαθησιακά αποτελέσματα για τους συμμετέχοντες	<i>Γνώσεις που θα αναπτύξουν οι συμμετέχοντες:</i> - Αποτελεσματικές αρχές επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της ενεργητικής ακρόασης και της σαφούς έκφρασης ιδεών με σεβασμό. - Τεχνικές διαχείρισης και διευκόλυνσης. - Τεχνικές για την προώθηση ισότιμης συμμετοχής. - Τεχνικές για την προώθηση αναστοχαστικής πρακτικής. - Τεχνικές για τη διευκόλυνση παραγωγικού διαλόγου. <i>Δεξιότητες που θα αναπτύξουν οι συμμετέχοντες:</i> - Να προάγουν την ενεργητική ακρόαση. - Να παραφράζουν και να συνοψίζουν τα κύρια σημεία και τις αποφάσεις από τις συζητήσεις συνοπτικά και με σαφήνεια. - Δέσμευση για συμπερίληψη και δικαιοσύνη. - Να αξιοποιούν τις προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες της ομάδας για να προάγουν την αναστοχαστική διαδικασία και την κριτική σκέψη. - Να παρέχουν ανατροφοδότηση που είναι συγκεκριμένη, εφαρμόσιμη και υποστηρικτική. - Δόμηση των αποτελεσμάτων της έρευνας και της αναστοχαστικής συζήτησης. <i>Στάσεις που θα αναπτύξουν οι συμμετέχοντες:</i> - Να είναι δεκτικοί σε διαφορετικές οπτικές και ιδέες κατά τη διάρκεια των συζητήσεων. - Ανοιχτότητα στην ανατροφοδότηση και συνεχή βελτίωση των πρακτικών επικοινωνίας. - Δέσμευση για συμπερίληψη και δικαιοσύνη. - Εκτίμηση της κριτικής ανάλυσης ως εργαλείου για βελτίωση. - Ενθάρρυνση της εξερεύνησης των υποθέσεων και της κριτικής σκέψης.
8. Μορφή δραστηριότητας	Ομαδική δραστηριότητα
9. Υλικά και Εργαλεία	Όλα τα μέλη της ομάδας ΕΚΜ έχουν διαβάσει και κατανοήσει τόσο τις οδηγίες στην ενότητα 7 όσο και την συμπληρωματική περιγραφή της Ομάδας Αναστοχασμού (Παράρτημα 1: Τι είναι μια Ομάδα Αναστοχασμού).
10. Χώρος & Προετοιμασία	Δεν υπάρχουν ειδικές απαιτήσεις για την διαμόρφωση του χώρου.
11. Διάσταση Συμπερίληψης	Εάν επιθυμείτε, μια ομάδα αναστοχασμού μπορεί επίσης να παρατηρήσει πώς η ομάδα φροντίζει να συμπεριλαμβάνει όλα τα μέλη της- αλλά η κύρια εστίαση είναι στην επικοινωνία και πώς αυτή επηρεάζει την αναστοχαστική σκέψη και την εμπλοκή των συμμετεχόντων.
12. Προώθηση δημοκρατικών αξιών	Εάν επιθυμείτε, μια ομάδα αναστοχασμού μπορεί επίσης να παρατηρήσει πώς η ομάδα διατηρεί τις δημοκρατικές αξίες και πρακτικές - αλλά η κύρια εστίαση είναι στην επικοινωνία και πώς αυτή επηρεάζει την αναστοχαστική σκέψη και την εμπλοκή των συμμετεχόντων.
13. Προσαρμογή σε ψηφιακές ΕΚΜ	Αυτή η δραστηριότητα μπορεί εξίσου εύκολα να πραγματοποιηθεί σε μια διαδικτυακή συνάντηση.
14. Βιβλιογραφία & προτεινόμενες πηγές	- Andersen, T. (1987). Η ομάδα αναστοχασμού. <i>Fam Proc</i> 26: 415 - 428. - Earl και Timperley, 2008 - Killen, K. (2012). <i>Profesjonell utvikling og faglig veiledning</i> (Επαγγελματική ανάπτυξη και επαγγελματική καθοδήγηση). Όσλο: Gyldendal. - Le Fevre, D. M., Robinson, V. M., & Sinnema, C. E. (2015). <i>Genuine inquiry: Widely espoused yet rarely enacted</i> (Γνήσια έρευνα: Ευρέως υποστηριζόμενη αλλά σπάνια εφαρμοσμένη). <i>Educational Management Administration & Leadership</i> , 43(6), 883-899. - MacPhail, A., Tannehill, D. & Ataman, R. (2021). <i>The role of the critical friend in supporting and enhancing professional learning and development</i> (Ο ρόλος του κριτικού φίλου στην υποστήριξη και ενίσχυση της επαγγελματικής μάθησης και

	ανάπτυξης). https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/19415257.2021.1879235?scroll=top&needAccess=true#abstract - Ulleberg, I., & Jensen, P. (2017). <i>Asking Questions in Supervision</i>. (Κάνοντας Ερωτήσεις στην Εποπτεία). <i>Supervision of Family Therapy and Systemic Practice</i>, , 45-67.
15. Παράρτημα	Παράρτημα 1: Τι είναι μια Ομάδα Αναστοχασμού;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τι είναι μια Ομάδα Αναστοχασμού;

Η έννοια των ομάδων αναστοχασμού προήλθε τη δεκαετία του 1980 μέσω της εργασίας οικογενειακών θεραπευτών, οι οποίοι παρατήρησαν ότι η εμπλοκή των οικογενειών στις συζητήσεις των θεραπειών μπορούσε να διευρύνει τις προοπτικές τους και να προάγει τη σκέψη τους (Andersen, 1987). Οι ομάδες αναστοχασμού χρησιμοποιούνται επίσης σε σχολεία και νηπιαγωγεία, όπου λειτουργούν ως μέθοδος επαγγελματικών συναντήσεων (Ulleberg & Jensen, 2017, σ. 189). Μέσω μιας δομής, μπορούν να αναπτυχθούν νέες καλές ιδέες και όλοι οι συμμετέχοντες μπορούν να εμπλακούν με θετικό τρόπο. Η δομή μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαστήριο ή κατά τη διάρκεια κοινών χρόνων για ομάδες προσωπικού, ως μέρος της οργανωτικής ανάπτυξης. Στο LeaFaP, προτείνουμε τις ομάδες αναστοχασμού ως μια δραστηριότητα για την παροχή ενδοσκοπικής υποστήριξης σε μία ΕΚΜ που έχει καθιερωθεί για κάποιο διάστημα αλλά δυσκολεύεται να αναπτύξει κανόνες επικοινωνίας που προάγουν την αναστοχαστική σκέψη και τη μάθηση. Σε συνομιλίες που χαρακτηρίζονται από μια κριτική και προκλητική συζήτηση, οι πρακτικές και οι αντιλήψεις των συμμετεχόντων γίνονται ορατές και υπόκεινται σε δοκιμή (Earl και Timperley, 2008). Για να επιτευχθεί περισσότερη κριτική αναστοχαστική σκέψη, πρέπει να υπάρχει διάθεση για πρόκληση και να προκληθεί.

Σε μια μελέτη σχετικά με τη χρήση κριτικών φίλων στην επαγγελματική μάθηση των εκπαιδευτικών, οι MacPhail et al. (2021) υποστηρίζουν ότι η διάθεση για πρόκληση είναι μια στάση που σημαίνει ότι κάποιος είτε καλωσορίζει και ενσωματώνει την κριτική ανατροφοδότηση είτε είναι πρόθυμος να προκαλέσει τον εαυτό του δίνοντας ουσιαστική κριτική ανατροφοδότηση (MacPhail et al., 2021). Ωστόσο, πολλές ερωτήσεις δεν προέρχονται από περιέργεια ή επιθυμία να μάθουν, αλλά από την επιθυμία να επικοινωνήσουν την άποψή τους με έμμεσο τρόπο αντί με πιο άμεσο (Le Fevre, D. M., Robinson, V. M., & Sinnema, C. E., 2015).

Αυτό που διακρίνει αυτή τη δραστηριότητα από τις ομάδες αναστοχασμού όπως τις γνωρίζουμε από τη φροντίδα υγείας είναι η δυνατότητα διπλής μάθησης. Μία ομάδα αναστοχασμού παρέχει σημαντική ανατροφοδότηση σχετικά με το πώς η ομάδα επικοινωνεί, κάτι που είναι κρίσιμο για την ανάπτυξη κανόνων επικοινωνίας όπου η πρόκληση του ενός προς τον άλλον είναι ο κανόνας. Ταυτόχρονα, εκπαιδεύει τα μέλη της ομάδας αναστοχασμού να ακούν ειλικρινά, καθώς δεν χρειάζεται να συμβάλλουν στις συζητήσεις οι ίδιοι. Καταγράφουν καλύτερα τα νοήματα και τις εκφράσεις και όταν επιστρέψουν ως «κανονικά» μέλη, μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτές τις εμπειρίες για να γίνουν ενεργοί ακροατές.

Leafap

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union

Erasmus+

Enriching lives, opening minds.

Αυτό το έργο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται ανήκουν αποκλειστικά στους συγγραφείς και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Εκτελεστικής Υπηρεσίας Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η EACEA δε φέρουν καμία ευθύνη για αυτές.